

Dr Andreen mottar en vandringsfana, skänkt till förbundet av Stockholms Distrikt och komponerad av Birgitta Malmsten.

I detta nummer medverkar medlemmar av Norrbottens Distrikt av SKV.

Vi kvinnor

I Demokratiskt Världsförbund

Å R G. 5
1 9 5 3
Nr 7

TRYGGHET

De första höstvindarna har för länge sen svept fram över Norrbotten. Innan dessa rader blir tryckta består lövträden kanske bara av spretiga grenar, kalsopade av vinterns förelöpare. Men just nu utbreder sig en tavla med must och färg framför mitt fönster. Det är björkar och rönnar i solig prakt och barrskogar långt borta mot buktiga, blånande bergkammar, kraftverksbyggnadens vita murar, älven som brummar och blänker, och landsvägen som leder bort någonstans där det också finns människor som arbetar och hoppas. Norrbotten när det är som mest stimulerande.

Det har varit en härlig sommar. Tänk, riktig semester för en gångs skull, några dagar i en vacker trakt, på semesterhem. Att få gå till dukat bord utan egna hushållsbekymmer, tillsammans med nya bekanta — och billigt. Å, jag vet nog att det inte varit så för alla, inte på långt när alla. Men även tanken på hur det *kan* bli för alla, är en stimulans.

Och så var det skördarna som blev bra, att alla hade arbete, och fredstecknen utifrån...

Det är vid sådana tillfällen den härliga känslan av trygghet glimmar till i ens inre — det som alla längtar efter och alla borde ha rätt till. Men det är så mycket som hör till tryggheten. Och allt är relativt. Man kan ha det knappt och ändå känna en viss trygghet om det inte ständigt finns ett hot att det skall bli sämre. Man kan väl till och med ta ohälsa och ålderskrämpor med ett visst jämnmod, om man bara vet att ingen misär hotar, att man har försörjning och hygglig omvårdnad tryggad.

Är det inte klart att alla skulle kunna ha trygghet på det sättet? Men det är också mycket annat. T. ex. att det finns plats för pojken eller flickan på yrkesskola och läroverk. Hur mycket oro är det inte i tusentals hem därför att det inte finns tillräckligt med platser i skolorna, därför att föräldrar och barn är piskade av betygsjakten eller saknar ekonomiska möjligheter till inackordering, terminsavgifter och böcker för den utbildning som barnens framtid är beroende av.

Eller tryggheten att ha en hygglig bostad som så mycket av livets glädjeämnen hänger samman med.

Och när människor och natur i Norrbotten nu tar avsked av den härliga och hoppingivande sommaren kretsar tankarna naturligtvis också kring frågan hur det kommer att bli i vinter. Även på det ekonomiska området har det kommit några förebud om otrygghetens isiga vindar. Några industrier har avskedat en del av sina anställda, och det talas om begränsning av skogsavverkningarna.

Låt oss hoppas att det inte är så farligt. Men det kan inte hjälpas att mörka minnen från tidigare depressionstider frammanas. Det är naturligtvis inte som på 30-talet. Sen dess har det växt upp industrier som förädlar en del av Norrbottens malmer och träd. Det är ett värdefullt bidrag till tryggheten här uppe. Och det har bestämts att kommunerna skall rusta sig för att bereda sysselsättning åt dem som blir arbetslösa — be-

redskapsarbete. Bara ordet gör mig olycklig — beredskap för en stor olycka. Ty det är en stor olycka att bli arbetslös. Det innebär för mannen att börja rundvandringen från den ena arbetsplatsen till den andra för att få ett jobb — för rätten att få bereda sin familj försörjning. Det är ett dråpslag mot tryggheten, en daglig marterande oro — inte minst för kvinnorna.

Jag vill helst inte tänka på det. Ingen kan få mig att tro på nödvändigheten av detta martyrium. Det måste "löna sig" att låta oss alla arbeta. Vi skapar ju ständigt nya värden då. Mera än vi själva förbrukar. Och det gäller inte bara oss personligen, inte bara nu för tillfället. Jag vill att vårt vackra Norrbotten skall få sin chans att bli en trygg hemvist för oss alla häruppe. Jag vill att vårt idoga folk och våra enorma naturrikedomar skall användas för ett väldigt materiellt uppsving och för den kulturella utvecklingen.

Nina.

Norrbottens Distrikt

av Svenska Kvinnors Vänsterförbund

Norrbottensdistriktet är ett tämligen ungt distrikt. Det bildades i november 1950. Med fog kan man säga att det har ett verksamhetsområde som omfattar en fjärdedel av Sveriges karta, med SKV-avdelningar i Malmfälten, Kiruna i norr, Haparanda, Tornedalen, Norrbottens lappmark med avdelningar i Nyliden, Arjeplog, Arvidsjaur i inlandet, samt i kustlandet med avdelningar i Munksund, Råneå, och Luleå.

I Tornedalen där det finns blandad svensk- och finsktalande befolkning har vi några bra SKV-avdelningar, här kan nämnas Båtskärsnäs och Sesarö. I Kalix har i år bildats en ny avdelning som lovar gott med ett medlemsantal av c:a 25 st. medlemmar. I en del byar, som inte är så tätt befolkade finns även SKV-avdelningar. Där utgör avdelningen en samlande länk bland kvinnorna. Den kanske inte uträttar så mycket utåt, ibland kanske den endast fungerar som sycirkel, men där kan kvinnorna träffas och dryfta sina problem, sprida vår tidning "Vi Kvinnor" och som ofta händer, samla namnunderskrifter för såväl fredslister som namnhälsningar. De äldsta och största av distriktets avdelningar finns i Luleå, Råneå, Kiruna och de är också de mest livskraftiga vad föreningsarbete beträffar. Helt nyligen har vi inom distriktet genomfört ett studielotteri. Pengar som influtit på detta ämner vi använda till kursverksamhet m. m. för att utveckla och stärka avdelningarna och försöka att samla kvinnorna i kamp för sina rättigheter i enlighet med de riktlinjer som Kvinnornas Världskongress i Köpenhamn antog, samt i arbetet för att säkra våra barns framtid i en fredlig värld.

Gerda Rosander.

Tvätt i lagårn.

Där gammalt möter nytt

Det är nu drygt ett och ett halvt årtionde sedan jag första gången kom till dåvarande Jukkasjärvi socken (nuvarande Kiruna stad), till en byskola, om vilken man väl kunde säga att den var en riktig kulturens utpost. Redan under folkskoleårens geografielektioner hade namnen "Torne älv" och "Kalix älv" utövat sin lockelse och efter en termins tjänstgöring i Mellansverige sökte jag så till den bygd, som låg mellan de båda älvarnas övre lopp.

Det var vid nyåret 1937. Avtagsvägen ner till byn var inte plogad, men vid vägskälet väntade en rissla med körsven. Bilen, som fört mig dit återvändande till tätorten, till gatorna och ljusen. Långt framför mig syntes några svaga ljus och längst bort skymtade i januariskymningen konturerna av höga fjäll. Av de enstaviga svar på mina frågor den gamle mannen gav, som skjutsade mig, förstod jag, att han inte kunde så mycket svenska, och när han lämnade av mig vid skolhuset som låg just där vägen slutade, undrade jag, hur det hela skulle avlöpa. Befolkningen i byn var finstalande. Det hade den varit allt sedan dess förfäder för mer än 400 år sedan byggde sina pörten vid stränderna av de fiskrika sel Kalix-älven bildar sedan den samlat de ystra fjällbäckarna från Kebnekaisemassiven. Numera är befolkningen i de båda älvdalarna tvåspråkig, vilket är en stor fördel i dessa gränstrakter.

Inne i lägenheten hade en av byns flickor eldat och tänt fotogenlampor och vi pratade en stund om

byn och om mina skolbarn. Det kändes trivsamt fast mörkret låg tätt utanför och snödrivorna nådde upp till fönsterposten. Nästa morgon hörde jag förvåntansfull, hur barnen ivrigt stampade av sig snön och hur de pratade i skolans tambur, till vilken en dörr ledde direkt från mitt ena rum. Jag förstod inte vad barnen sa, men ändå hoppades jag, att de skulle kunna skingra ensamhetskänslan och hemlängtan, som redan började göra sig märkbar.

När jag kom in i skolan blev de tysta. De var artiga och duktiga och uppmärksamma, men det var ingen, som berättade något spontant. De verkade avvaktande. Det skulle ta sin tid, innan de blev förtroliga. Men när man en gång fått deras förtroende och vänskap, då var det värt mycket. Trots att barnen var stilla och tysta, blev det så tomt, sedan jag stängt dörren efter dem, när lektionerna var slut för dagen. Men eftermiddagarna gick de också. Det skulle eldas i både spis och kakelugn och hemmet ställas i ordning. Böcker skulle rättas och mjölken hämtas. Men av skidåkning blev det litet, trots att det alltid varit min förtjusning. De kalhuggna, ödsliga vidderna kring byn lockade inte. Då var det trevligare att dröja sig kvar framför pörtelden i gården där jag hämtade mjölk och se gammelmor spinna och småflickorna karda och sticka. Familjens yngsta satt alltid i mors knä för det var kallt efter golvet. Vi fann snart mycket att prata om, så gott det nu gick på två olika språk. När dagarna fram i mars blev längre åkte vi skidor på gymnastiktimmarna och då var det inte så ödsligt längre, när både små och stora barn var med. Det kunde bli riktigt gemytligt, när lärarinnan, som de alltid kallade mig för, körde omkull i backar, där fyrens pojkar stod.

Jag lärde mig tycka om mina tystlåtna barn och deras föräldrar och när jag kände, att de inte längre betraktade mig som en främling, blev min tillvaro i byn mycket bättre.

Det var på hösten efter min första termin i byn som känslan av främlingskap försvann. Vi hade utfärd till en kulle nere vid forsen. Vi hade fått nybörjare också i klassen det året, bl. a. en moderlös pojke. När vi skulle gå hem över den tuviga myr, som låg mellan byn och älven hoppade de äldre barnen gladeligt iväg på tuvorna. Men för en liten sju-åring är en myr ganska oländig mark och jag kände snart en näve, som sökte min för att få stöd. Jag tog den gärna. Det var pojken, som ingen mor hade, som förtroligt hade sökt hjälp hos mig. Och när vi hand i hand närmade oss byn som låg så vackert i höstsolen med de färgstarka fjällen bakom, då kände jag att det också var min by.

När turister och t. o. m. besökare från närliggande tätorter gick och kikade in genom fönstren i byns gårdar och när de sade att byn "var ju så civiliserad" så det gick att få kaffe där, då tyckte jag, att de inte var värda den gästvänlighet byborna visade. Utan stora gester och later visade byborna många gånger att de var verkligt fina människor. Som den gången vi hade varit och röstat... Vallokalen låg drygt en mil från vår by och vi måste åka båt dit. Som lärarinna var jag med i valnämnden och måste sköta protokollet och det blev sent och mörkt innan vi började hemfärden. Jag var gift då, men bodde fortfarande ensam i min skola och jag väntade barn. När båten lade till vid hemstranden tog en av karlarna mig i armen och sade, att han måste se till att lärarinnan inte ramlade och så följde han mig utan ett ord ända hem till trappan.

"Tar inte laestadianismen sig underliga uttryck ibland?" frågade mina bekanta hemifrån. Det visste jag ingenting om. Jag tyckte inte om att av bara nyfikenhet gå på laestadianmöten. Jag hade lärt mig respektera byborna som människor. På en begravning — en ung flicka hade dött — fick modern s. k. likutuoksia (extas). Det var hennes uttryck för den djupa sorg hon kände, och det var lika värdigt och uppriktigt, som en annan mors stilla tåreflöde, anser jag.

Kvinnorna i byn hade en förskräcklig arbetsbörda. Tidigt om vintermornarna rykte det ur ladugårdsskorstenarna. De skötte djuren nästan lika bra som barnen. De värmdes vatten åt dem flera gånger om dagen. Och all ved som gick åt vid eldning både i ladugården och i boningshusen högg de i regel själva. Barnen började hjälpa till tidigt. Det var inte ovanligt, att barnen i femte klassen begärde lov för att hjälpa till vid t. ex. myrslätter.

Nu har även min by fått elektriskt ljus. Det ser annorlunda ut där nu än när jag kom dit. Jag tjänstgör nu i en annan skola, men mina gamla skolbarn möter jag då och då och det är alltid lika roligt att komma till byn. Interiören i gårdarna är inte längre densamma. Men i många bevaras glädjande nog det gamla, vackra. Pörtspisen är kvar fast det finns både värmeelement och elektrisk spis intill. Någon höstkväll medan de yngre mjölkar händer det att farmor tar den minsta i famn och sätter sig framför pörtspisen där en brasa flammar och drömmar sig tillbaka till förr i tiden och när de yngre kommer in kan de inte förstå, att inte "mamma" tänd det elektriska ljuset. Det är synd att "moderniseringen" av Torne- och Kalixdalens byar ofta sker på bekostnad av gamla fina kulturminnen. Det moderna, nya som gör arbetet lättare, skall naturligtvis finnas, men den gamla gungstolen och spinnrocken och öppna spisen försvarar också sin plats ur estetisk synpunkt.

Skrämmande tedde sig bygden mellan Kalix och Torne älvar första gången jag såg den med de oändliga vidderna av fjäll och myr och främmande tedde sig människorna i byarna med sin finska dialekt. — Bygden här — det är mina barns hembygd och den har jag lärt mig tycka om, ty det gör de. Vi tycker om att se renraider vandra över vita myrvidder och att lyssna till spovarnas rop i majljusa nätter. Vi beundrar vår hemtrakt, som är en blandning av ödemark och gammal kulturbygd. Framför allt trivs vi med och beundrar de människor, som bor här, både de, som av kärlek till hembygden stannar i byarna och bygger vidare på det traditionsrika arv de första nybyggarna lämnat och de, som med kraft bryter rikedomar ur de malmrika fjällen och skapar moderna gruvsamhällen i en karg vildmark. Vi har funnit att respekten för människan, hennes seder och bruk och viljan till samförstånd kommer olikheter att plånas ut och bygger broar från mänska till mänska.

Måtte fredens välsignelse för all framtid få gagna vår hembygds idoga befolkning.

Karin Lindqvist

Om våra lappar

I norrskenet land, Lappland, där tiotusentals kvadratkilometer fjällvidder sträcker sig, bor våra samer. Det är de inom Arjeplogs socken boende samernas liv och leverne jag här vill skildra.

I slutet av nittonhundratjugo- och början av trettio-talet flyttade från Karesuando till Arjeplog en hel del samer, enär betet var otillräckligt för den stora renstam, som då fanns där. De i Arjeplog boende samernas renhjordar voro förhållandevis små, varför renbetet ansågs tillräckligt även för dessa Karesuandolappar. Denna karesuandolapparnas inflyttning till Arjeplog blev ej särskilt populär bland arjeplogslapparna, den blev begynnelsen till en strid mellan de olika grupperna, som nu lyckligtvis alltmer och mer avtagit.

Dessa Karesuandolappar bosatte sig vid våra fjällsjöar, oftast mitlids från annan bebyggelse. Här bildades små byar av lappkåtor. Stora svårigheter mötte dem, det var kanske först och främst den ursprungliga lappbefolkningens motvilja mot dem samt språksvårigheter. Många av karesuandolapparna var helt främmande för det svenska språket. Mången dukade också under på grund av den obekanta terrängen och ogynnsamma väderleksförhållanden. Trots alla motigheterna lyckades det för dem, kanske framför allt på grund av deras sega energi och okuvliga framåtanda, att bilda sina hem och finna sig till rätta i de nya förhållandena. Den största motgången var kanske ändå lungtuberkulosen, som härjade bland samerna. På vissa ställen var hela familjer angripna av den fruktansvärda sjukdomen.

Lapparnas liv är fyllt av hårt arbete. Här är det renarnas vanor, som bestämmer hur lång arbetsdagen skall bli. Så fort det ljusnar på morgonen börjar djuren röra på sig och då gäller det för renskötarna och deras hundar att hålla sig i beredskap. På några få timmar kan en ren färdas flera mil. När hösten kommer och snön lagt sig, så renarna ej kan finna tillräckligt med föda, drar de sig söderut för att söka sig bättre betesplatser. Lapparna lastar sina tillhörigheter i ackjorna (pulkor), vilka dras av särskilt tämjda renar (körrenar). De minsta barnen bäddas även ner i dessa ackjor.

Sedan börjar färden söderut över berg och sjöar ner mot kusten. Dessa resor tar ofta flera veckor. Numera reser dock kvinnorna och barnen med bil eller buss, sedan man kommit ner till bebyggda trakter. För att inte tala om flyget, som nu håller på att utnyttjas i stor utsträckning av lapparna vid transport av proviant upp till fjällen m. m. Här i Arjeplog har vi en stor del av sommaren haft stationerat ett flygplan och det har verkligen blivit utnyttjat av lapparna. Men om man tänker sig tio år tillbaka i tiden, när småbarnen fick ligga i akkja 40—50 mil och barn i 5 års åldern fick åka skidor denna sträcka — visserligen med uppehåll då och då, — är man häpen över vilka strapatser till och med småbarn fick klara förr.

Under tiden lapparna vistas i fjällen bor de i sina

kåtor, som förstås saknar alla moderniteter, så hushållsarbetet tillgår på ett synnerligen primitivt sätt. Men om nu lappkvinnorna har det besvärligare vid matlagningen än vad vi andra husmödrar har det, så har de i stället betydligt bekvämare med städning och dylikt. Lappkåtan består av endast ett "rum", så det åtgår inte lång tid för städning och annat småplock som för oss andra tar en oerhörd tid.

Det s. k. vintervistet (vinterbostaden) utgjordes förut mest av någon sommarstuga eller ett rum, som hyrts av någon ortsbo. Numera har många nomader byggt sig egna hus, vissa med sådana moderniteter som elektriska spisar och vattenledning m. m.

När våren kommer börjar renarna sin återfärd till fjällen och i spåren har de sina ägare. Många mammor ha nog återvänt med ångest i hjärtat över sina dibarn. Mjölken är ett problem. Några kor har nämligen aldrig en lapp, men väl getter, vilka nu avhämtas från vinterförvaringen hos någon svensk familj. Renmjölken användes numera endast vid tillverkningen av s. k. renostar. Men trots brist på mjölk och frukt växer lappbarnen upp till pigga och intelligenta människor. Deras skolgång börjar samtidigt med andra svenska barns vid 7-årsåldern. Då kallas barnen till nomadskolan, ett slags internatskola. För några år sedan fick vi här i Arjeplog ett nytt skolhem, vilket är helt skilt från skolan. Detta skolhem är fullt modernt med trevliga rum för barnen och bo i, ordentligt tilltagna utrymmen, där de kan leka och rasa, ett kök med många moderna finesser. Här finns torkrum, tvättrum, badrum, ja det finns faktiskt ett särskilt rum, där barnen kan hänga sina våta kläder till torkning och ett rum där de få ställa undan sina skor. Dessutom finns ju särskilda rum för barnens slöjdtimmar, då pojkar sysslar med tillverkning av knivar, ringar m. m. av renhorn, s. k. "kosor" (små skopor) av björk samt arbeten av tenntråd. Flickorna sysslar dessutom med stickning, sömnad och tillverkning av vackra band av yllegarn.

Denna nya skola och skolhemmet ligger i utkanten av samhället och inom skolhemsområdet finnes även uppfört ett antal olika slags lappkåtor, i vilka barnen får leka. När man besöker nomadskolhemmet får man genast en bekräftelse på hur lekarna är anpassade till det verkliga livet. Visserligen håller fotbollen på att bli ett rätt utbrett nöje även bland lapparna, men att t. ex. hoppa hage eller leka indianer och vita för att nu inte tala om alla slags krigslekar, som våra ungar sysslar med, är för dem närmast uteslutet. När lappbarnen leker, då är det fjällvärlden och renarna som hägrar och utgör förebilden för leken. Då plockas renhorn och lasso fram och en del av barnen springer med renkronorna lyftade över sina huvuden medan de pricksäkra lassokastarna försöker fånga in den låtsade renen för renskiljning, märkning eller slakt.

Lappbarnen uppskattar sitt skolhem och det är inte ofta de lämnar skolhemsområdet, med undantag för-

Lappskola.

står för de gånger som de har sina föräldrar och syskon på samhället. Men det händer av lättförklarliga skäl inte så ofta,

Det är ju naturligt att första tiden barnen vistas i skolan blir en ganska svår prövning för dem. Det värsta är ju avskedet från föräldrarna, i synnerhet som förhållandet mellan barn och föräldrar bland lapparna verkar innerligare än bland oss svenskar. Som exempel kan nämnas att mammorna ofta stannar kvar i samhället några dagar sedan skolan börjat för att kunna se efter sina små. Det blir stor skillnad för lappbarnen, som kommer från ett fritt liv ute i naturen, att plötsligt vara tvungna att följa precisa klockslag och bestämda regler, att nerbäddas i en fin säng med dubbla lakan, att sitta stilla i skolan m. m. Om man varit kvar i fjällen hade man kunnat få följa pappa i renskogen och kanske kunnat stå vid någon fin fjällbäck och metat härlig röding eller lax eller kanske kunnat på skidor susa ner för härliga bergsslutningar. Det blir en stor ändring i deras liv, men så småningom vänjer sig lyckligtvis barnen vid det nya. Skolan är ju trots allt något mycket viktigt.

Det har pratats och diskuterats mycket om, att dessa moderna skolor, skolhem och skolformer till sist kommer att helt försvenska den lilla folkspillra som nomaderna utgör, och många resonera som så, att det måste bli nära nog outhärdligt för t. ex. en lapp flicka att efter genomgångna sju år i en modern skola med moderna kök och dylikt återgå till det ursprungliga nomadiserande livet med sina tält och torvkåtor. Men det verkar dock tvärtom, ty varje vår, när barnen vet att föräldrarnas renhjordar drar iväg till fjälls till de snötoppade fjällen, då blir den trevliga slöjd- eller teckningstimmen, ja, allt skolarbete ett tvång och deras heta längtan blir ett tyst inneboende fältrop: Ut ur skolan och bort till föräldrarna, småsyskonen, renarna och de oändliga fria vidderna.

GAM.

I korthet

Den högfärdige är så rädd att andra skall ta sig friheter mot honom att han aldrig kan känna sig fri.

Kritiken angriper hellre den harmlösa naiviteten än den hatfulla elakheten. Den senare är nämligen farligere.

Industrier åt Norrbottens kvinnor

Frågan om förläggning av sådana industrier till Norrbotten som i huvudsak sysselsätter kvinnlig arbetskraft är något som kvinnorna enhälligt sluter upp omkring, men det är också en sak som männen har all anledning att stödja. Främst är det givetvis en stor ekonomisk fråga för hemmen som ju kunde hålla en helt annan standard om två, eller åtminstone en och en halv arbetskraft hade betald sysselsättning. Sedan bör det väl också vara en samhälls angelägenhet att utnyttja all den arbetskraft som finnes. När man reser i södra delarna av vårt land och ser alla de industrier där kvinnor arbetar hel eller halv dag, och ställer det emot vad som bjudes oss häruppe, då känner man en liten tagg av bitterhet, inte emot de kvinnor som arbetar i dessa industrier, utan emot det samhällssystem som så styvmoderligt behandlar Norrbottens kvinnor. Till detta kommer att vi redan också är så misslottade genom vårt hårda klimat och de långa avstånden till sydligare nejder.

Förutom de rent ekonomiska fördelarna av kvinnornas förvärvsarbete finns det även andra saker som gör att det många gånger vore skönt för en husmoder att några timmar om dagen lämna hemmets lugna vrå för att bland andra människor ägna sig åt ett arbete som ger både pengar och trivsel. I det manssamhälle som vi lever i, hör man alltför ofta den lättlärdade visan om kvinnan som bara behöver gifta sig för att bli försörjd, även om med denna försörjning följer en arbetsbörda som är enorm och mycket små chanser till fritid. Kläder och andra personliga tillhörigheter skall hon kanske ödmjukt tigga om, någon rätt till det har hon naturligtvis inte. Det är ju mannen som förtjänar pengarna.

Att både nerver och humör och hela familjens trivsel påverkas härav är klart. Därför måste vi kvinnor här långt i norr ännu mera energiskt sluta oss samman kring våra krav om rätten till betald sysselsättning, till ett arbete där vi alla kan göra vår insats var och en efter sin förmåga och sin disponibla tid.

Betty

LINDEBARNET

av

Anton Tjechov

När kollegieassessorn Migujev slutat sin kvällspromenad, stannade han vid en telegrafstolpe och drog en djup suck. På samma ställe hade hans förra husjungfru Agnia sprungit ifatt honom för en vecka sedan, då han var på hemväg efter sin vanliga promenad, och sagt med ilska i rösten:

— Vänta du! Jag skall minsann koka ihop en soppa åt dig, så att du får veta vad det vill säga att störta oskyldiga flickor i fördärvet! Jag skall lämna in barnet hos dig och stämma dig inför domstol och tala om alltsammans för din fru . . .

Och hon fordrade, att han skulle sätta in femtusen rubel på banken för hennes räkning. När Migujev erinrade sig detta, suckade han och förbrådde sig ännu en gång med djupa samvetsqual den ögonblickets förvillelse, som skaffat honom en sådan massa obehag och lidanden.

Framkommen till sin villa satte Migujev sig på trappan för att vila ut. Klockan var på slaget 10, och ett stycke av månen tittade fram bakom skynna. På gatan och kring villan fanns inte en själ: de

ANTON TJECHOV (1860—1904)

föddes i Taganrog vid Asovska sjön, var son till en livegen bonde, som efter livegenskapens upphörande ägnade sig åt affärer. Sonen Anton blev läkare, men är mera känd som en av Rysslands finaste författare och dramaturger, läst och spelad i våra dagar lika mycket som under livstiden. Måsen, Onkel Vanja, Tre systrar, Körbärsträdgården har alla spelats även på Stockholms teatrar. Tjechovs noveller utmärker sig för en milt ironisk syn på människorna och deras villkor, som han skildrar med öm medkänsla och subtil konst.

gamla villaborna hade redan gått till sängs, och de unga promenerade i skogsdungen. Då Migujev sökte i båda fickorna efter en tändsticka att tända cigarratten med, stötte han med armbågen emot något mjukt. Han kastade en förströdd blick under högra armbågen, och plötsligt förvreds hans ansikte av en så häftig förskräckelse som om han fått se en orm bredvid sig. På trappan alldeles invid dörren låg ett bylte. Någonting avlångt var insvept i en sak som vid ett trevande med fingrarna kändes som ett lapptäcke. Ena ändan av byltet var till hälften öppnat, och då assessorn stack ned handen, fick han känna något varmt och fuktigt. Förfärad flög han upp och såg sig omkring, lik en brottsling, som tänker springa ifrån sin fångvaktare . . .

— Hon har lagt ut det, väste han ilsket mellan tänderna och knöt sina händer. Där ligger han, den oäkta ungen! O, Herre Gud!

Han blev alldeles stel av fasa, vrede och skam . . . Vad skulle han ta sig till? Vad skulle hustrun säga, då hon fick veta detta? Vad skulle hans kolleger säga? Hans excellens skulle säkert klappa honom på magen och säga med en fnysning: "Gratulerar, hähähä! Ni är redan gråhårig, men ändå har ni fan i kroppen, skojare där, Semjon Erastovitj!" Alla villaborna skulle nu få veta hans hemlighet, och de anständiga familjemödrarna skulle kanske säga upp bekantskapen med honom. Det skrives ofta om hittebarn i tidningarna, och på så sätt skulle Migujevs anspråkslösa namn genljuda över hela Ryssland.

Villans mittersta fönster stod öppet, och det hördes tydligt, hur Anna Filippovna, Migujevs hustru, gjorde i ordning kvällsmaten, och på gården strax invid grinden satt gårdsdrängen Jermolaj och knäppte klagande på sin balalajka. Det behövdes bara, att barnet vaknade och började skrika, och hemligheten var röjd! Migujev kände en oövervinnelig lust att skynda därifrån.

— Han måste bort genast, muttrade han, ögon-

blickligen, innan någon får se honom. Jag kan bära bort honom och lägga honom på en annan trappa . . .

Migujev tog byltet under ena armen och gick sakta, med avmätta steg för att inte väcka misstan-
kar, ut på gatan . . .

— En sån förfärlig vidrig situation, tänkte han, medan han sökte anta ett likgiltigt utseende. En kollegieassessor med ett dibarn ute på gatan! O Gud, om någon får se mig och förstår hur det hänger ihop är jag förlorad! Om jag skulle lägga ungen på den där trappan! Nej, det är inte värt, där står fönstren öppna, och någon kan titta ut. Var skall jag göra av honom? Aha, nu vet jag, jag skall gå till handlanden Mjelkin med honom! Köpmän är rika och ömhjärtade människor, de kanske säger tack på köpet och adopterar honom.

Och Migujev beslöt att genat gå med lindebarnet till Mjelkins, fast dennes villa låg allra längst bort i villastaden, strax invid floden.

— Bara han nu inte börjar tjuta eller ramlar ur byltet, tänkte kollegieassessorn. Då stode jag där vackert! Tänk, här går jag nu och bär en levande människa under armen som om han vore en vanlig portfölj! En levande människa med själ och känslor som alla andra . . . Om nu, det Gud give, Mjelkins uppfostrar honom, så kanske han en dag kan bli något . . . Kanske blir han en gång professor, fält-herre, författare . . . Allt är ju möjligt här i världen! Nu bär jag honom här under armen som en annan trasa, men om trettio, fyrtio år får jag kanske stå i givakt för honom . . .

När Migujev gick igenom den trånga, ödsliga gränden, förbi det långa staketet under lindarnas täta, svarta skugga, började han med ens tycka, att han var i färd med att begå en mycket grym och brottslig handling.

— Detta är då i själva verket gement, tänkte han. Så gement, att man inte kan tänka sig något nedrigare. Varför kastar vi egentligen den stackars ungen från trappa till trappa? Rår han väl för att han blivit född? Och vad har han gjort för ont? Vi är uslingar . . . Vi tycker om att roa oss, och så är det de oskyldiga flickebarnen, som får betala nöjet . . . Man behöver bara tänka sig in litet i historien! Jag har levat rullan, och nu går barnungen ett grymt öde till mötes. Om jag slänger honom utanför Mjelkins, så skickar de honom till barnhuset, och där får han bara främlingar runt omkring sig, och allt är så anstaltsmässigt . . . Han får inga smekningar, ingen kärlek, ingen som skämmer bort sig . . . Så sätter de honom i skomakarelära . . . Han börjar supa, blir grov i mun, och så dör han en vacker dag av svält . . . Han blir skomakare och så är han ändå

son till en kollegieassessor, av ädelt blod. Han är mitt eget kött och blod . . .

Migujev gick ur lindarnas skugga ut på den månbelysta vägen, vecklade upp byltet och såg på spädbarnet.

— Han sover, viskade han. Ser man på, den lille gynnaren har redan böjd näsa, alldeles som sin pappa. Han sover och har inte en aning om att fadersögat vilar på honom . . . Det är ett riktigt drama, min gosse lille. Förlåt mig, var inte ond på mig . . . Det var din bestämmelse redan från födelsen.

Kollegieassessorn blinkade med ögonen och kände att någonting, som liknade myror, kröp uteder hans kinder . . . Han rullade ihop byltet, tog det åter under armen och marscherade vidare. Hela vägen ända tills han kom fram till Mjelkins villa trängdes sociala frågor i hans hjärna, och samvetet rev och slet i bröstet.

— Om jag vore en förnuftig och hederlig karl, tänkte han, så struntade jag i allting annat, gick hem till Anna Filippovna, föll på knä för henne och sade: "Förlåt mig, syndare! Plåga mig, men låt oss inte störta barnet i fördärvet. Vi har inga barn, låt oss uppta den lille här! Hon är en god kvinna och skulle nog ge sitt samtycke . . . Och då vore mitt barn hos mig. Ack!

Han gick fram till Mjelkins villa och stannade obeslutsamt . . . Han föreställde sig, hur han satt hemma i salen och läste tidningen, bredvid honom kravlade en liten pojke med böjd näsa, som lekte med tofsarna på hans nattrock. På samma gång skymtade för hans inbillning de blinkande kamraterna och hans excellens, som fnös till och klappade honom på magen. I bröstet kände han utom samvetet, som rev och slet, något varmt, ömt, sorgset . . .

Kollegieassessorn lade varsamt ned barnet på trappan till terrassen och gjorde en gest av förtvivlan och maktlöshet. Återigen kröp det myror nedför kinderna på honom . . .

— Käre vän, förlåt mig usling! muttrade han. Tänk inte illa om mig!

Han gick ett steg hemåt, men harsklade sig genast beslutsamt och sade:

— Nej, det må gå hur det vill! Jag ger tusan i dem! Jag tar hem honom och folk må sedan säga vad de vill!

Migujev tog barnet och skyndade hastigt tillbaka.

— De må säga vad de vill, tänkte han. Jag går tillbaka, faller på knä och säger: Anna Filippovna! Hon är en god kvinna och hon skall förstå mig . . . Och vi ska uppfostra barnet tillsammans . . . Om

Nils Silfverskiöld:

I Tjechovs hem

Docent Silfverskiöld och hans fru har i sommar besökt Kurpati på Krim och där besökt Tjechovs hem, numera bevarat som museum. Där bodde diktaren Anton Tjechov under åren 1898 till 1904, då han vid 44 års ålder avled i en lungsjukdom. Vi får här en skildring från Kurpati, där inte bara minnenas skuggor skymtar utan också några av de kvinnor lever, som stod Tjechov nära, bland dem främst hans hustru, den berömda skådespelerskan Olga Knipper, nu 85 år gammal.

20. 8. 1953.

Tjechovs hem — muséet över Tjechov förevisades oss av vice direktören för muséet, Elena Filippovna, en levnadsvis dam utan ålder med en förfinad kvinnas stora personliga charm. Hennes varma hängivenhet för Tjechovs minne, hennes kloka älskliga leende lyste över Tjechovs kvarlåtenskap, och hennes blida stämma skildrade väsentligheter om honom. Tjechov flyttade till Krims berömda klimat för sin lungsjukdoms skull. Han hade då brist på kontanter och sålde därför rikedomerna av sina verk.

det är en pojke, skall vi kalla honom Vladimir, är det en flicka skall hon heta Anna... Vi får åtminstone en tröst på vår ålderdom...

Sagt och gjort. Gråtande, halvdöd av skräck och skam, men full av hopp och en obestämd hänförelse, gick han in i villan till sin hustru och föll på knä framför henne...

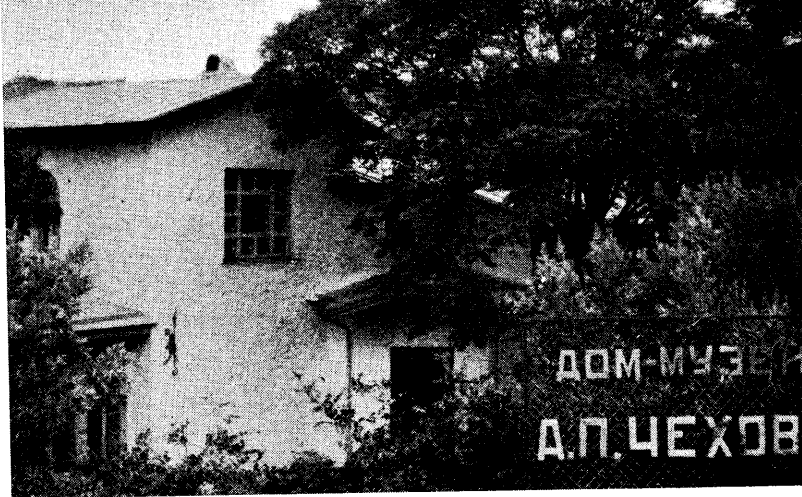
— Anna Filippovna! sade han snyftande och lade barnet på golvet. — Fördöm mig inte, låt mig förklara det... Jag har syndat. Det här är mitt barn! Minns du Agniusjka, som var här... den lede förförde mig...

Och alldeles från vettet av skam och skräck, utan att vänta på svar, for han upp och rusade som en besatt ut i friska luften.

— Jag skall stanna ute på gården tills hon ropar på mig, tänkte han. Jag skall låta henne samla sig litet och tänka över saken.

Gårdsdrängen Jermolaj gick förbi med sin bala-lajka, tittade på honom och ryckte på axlarna. Efter några ögonblick gick han åter förbi och ryckte på axlarna.

— Det är verkligen en konstig historia, med förlov sagt, muttrade han flinande. Nyss ser ni, Semjon Erastovitj, kom strykerskan Aksinia hit och den dumma människan lade sin unge på trappan åt gatan till, och medan hon satt där hos mig, kom någon och tog ungen... Det är väl otur!

Först visades vi in i Tjechovs matsal med inbyggd glasveranda. Märkligt var att höra berättas om Tjechovs liv här och om samkväm med dennes vänner, särskilt Gorkij, Tolstoj, Stanislavskij, Tjajkovskij, Rachmaninov, Sjaljapin. Vilket gudabenådat sällskap! Av tavlor på väggarna var de flesta litografier och en ofullbordad målning, gjord av Tjechovs broder; därtill en lagerkrans med röda band till Tjechov. Vid ena väggen ett piano, ej att förglömma med tanke på vänkretsens musikalitet. Nästa rum var Tjechovs arbetsrum med hans stora skrivbord, på vilket bl. a. stod 4 små elefanter, minnen från resa i Indien, ett stetoskop, en reflexhammare och en munspatel, den senare vittnande om att Tjechov var praktiserande läkare. Även på senare år hade Tjechov ett klientel, huvudsakligen

— Vad, vad säger du? skrek Migujev med full hals.

Jermolaj, som uttydde husbondens vrede på sitt sätt, kliade sig i nacken och suckade.

— Ursäkta, Semjon Erastovitj, sade han, men det är ju sommar nu... och man kan inte vara utan... fruntimmer, menar jag...

Och när han såg husbondens uppspärrade, elakt förvånade ögon, harsklade han sig med skyldig min och fortfor:

— Ja, visst är det syndigt, men vad skall man göra? Ni har ju sagt till, att inga främmande kvinnfolk får släppas in på gården, det är nog riktigt, men var skall man ta några egna från? Så länge Agniusjka var kvar släppte jag inte in någon, för då hade man ju ett kvinnfolk ändå, men ni förstår nog, att nu kan man inte reda sig utan... Och när Agniusjka var här, då var det minsann inte något bråk, för...

— Ge dig i väg, din skurk, skrek Migujev, medan han stampade i marken. Sedan gick han in i villan.

Där satt Anna Filippovna förvånad och uppretad kvar på samma fläck och kunde inte ta sina förgråtna ögon från barnet...

— Seså, mumlade den bleke Migujev och förvred munnen till ett leende. Jag bara skämtade med dig. Det är inte mitt barn utan tvätterskan Aksinias. Jag... jag ville bara skämta lite med dig... Bär ut honom till Jermolaj...

av mindre bemedlade, som han hjälpte. Till vänster på skrivbordet låg ännu Tjechovs sista öppnade post, bl. a. bestående av tidskrifter från plantskolor. Tjechov var dendrolog och planterade själv flertalet av de nu ståtliga träden på tomt. Vår kvinnliga guide berättade, att Tjechov sagt, att hur vackert skulle icke vart land vara, om varje dess innevånare bidrog att efter förmåga försköna åtminstone några kvadratmeter av den plats, där han vistades. Tjechov planterade särskilt lövträd av de slag från nordligare trakter som han var van vid, och vilka i sin grönskas årstidsväxlingar påminde honom om vår, sommar och höst med dessas stämningar. På skrivbordet låg kvar ett manuskript av Tjechov. Vår guide berättade om Gorkijs och Tjechovs nära vänskap, att Gorkij gärna såg att Tjechov granskade hans ännu utgivna arbeten och därvid aldrig tog illa upp Tjechovs anvisningar. Tvärtom sade Gorkij i anledning av dessa: "Ni vet inte hur jag älskar Er." Enligt guiden sade Tjechov: "En författare måste inte bara kunna skriva. Han måste också kunna förkorta." I de olika rummen fanns också många intresseväckande fotografier, dels av Anton Pavlovitsch (guidens benämning av Tjechov), dels av hans samtida. På dessa från yngre år såg Tjechov strålade ut med expansiv vitalitet, särskilt i kretsen av sina närmaste författare- och konstnärsvänner, t. ex. läsande högt ur sin dramatiska produktion, som ju i stor utsträckning var skriven för Stanislavskiteatern, sannolikt en ovärderlig instruktion för regissörer och skådespelare.

På bilder från senare år var hans ansikte melankoliskt och hans skickelse tård. Med skägg, pincenez och stärksaker av tidens snitt påminde han om bilder av Gustaf Fröding. Ett annat svenskt namn, som i Tjechovs miljö också kom i minne, var August Strindberg. Flera av dessa trennes levnads- och verksamhetsår sammanföll ju också i tiden.

Tjechovs sängkammare vittnade sannerligen ej heller om lyx. Mittemot den spartanska, med vitt överdrag täckta sängen, stod ett vackert gammalt skåp, kanske av valnöt och med prägel från 1800-talets mitt. Det hade tillhört Tjechovs moder och är beskrivet i "Körsbärsträdgården". För Tjechov var det en barndomsminnenas klenod, där hans mamma bevarade bl. a. sötsaker, som barnen icke fick äta förrän efter maten.

Ett särskilt rum var ägnat åt ytterligare porträtt, skisser och dyl., som varit i Tjechovs ägo samt en samling band och olika upplagor av Tjechovs egna verk, bl. a. på svenska. Där fanns också inom glas och ram tryckta uttalanden av Tjechov, visande bl. a. författarens ansvarsmedvetna grundsyn på sin uppgift samt glimtar av hans livsåskådning och djupt progressiva personlighet. Guiden berättade om brev till Tjechov från all världen och om utmärkelser, som kommit Tjechov till del, framför allt posthuma. Till museum Tjechov vallfärdar Sovjetunionens folk, 600—800 människor dagligen.

24. 8. 1953.

... Senare var min fru och jag med kvinnlig tolk inbjudna till Anton Tjechovs hem. Det var en stilla ljuvlig afton med lagom temperatur som på en högsommarkväll hemma i Sverige. I den vackra trädgården

mottogs vi av Tjechovs 90-åriga syster Maria Pavlovna och hans 85-åriga fru, Olga Leonardovna Knipper-Tjechova samt ovannämnda vice direktör Elena Filipovna. Vi ledsagades till en öppen stenbalkong, som förde in direkt från trädgården och slog oss ner kring det stora bordet på balkongen, vilken var ordnad som ett hemtrevligt vardagsrum.

Ärade läsarinor! Föreställ Er dessa tre damer från "den gamla goda tiden" med utsökt charm och livligaste intelligens, i tal och sätt därtill ungdomligt vitala. Vidare en afton uppfylld av fängslande autentiska uppgifter och belysningar, framför allt kretsande om den store Tjechov. Där jag satt, omgiven av idel kvinnlighet lovade jag mig att försöka återge bilden i denna värderade tidskrift "Vi Kvinnor", ett löfte, som jag härmed uppfyller. Här passar ordstävets, att "den mest betagande skönhet är den, som lyser igenom".

Fru Olga Leonardovna, Tjechovs hustru, var redan före äktenskapet primadonna hos Stanislavskij vid Konsträrliga Teatern i Moskva. Ack, även för kort tid sen har hon åter spelat på dess scen! Hon talar de tre världsspråken, var vida berest, en dam av format. Samtalet rörde sig till en början om minnen från snart sagt hela Europa, icke minst Kristiania och Stockholm. Jag måste i minnet hålla balans, när hon berättade om Ibsen, Björnsson och Hamsun. "Vi älskade Knut Hamsun här på sin tid, oh, vad vi dyrkade honom! Det sägs, att han sen blev fascist men hans mästerverk består." Om Strindberg sade hon: "Han var stor och mäktig."

Anton Tjechovs gamla syster, vid skildringen av henne måste man åter betona hennes lysande väsen. Som en skolflicka samtalade hon på tyska, sade ibland fel, ansträngde sig att komma ihåg, repeterade ambitiöst t. ex. "finden — fand — gefunden" för att finna rätta ordet, efterföljt av "kanske är jag för gammal för att lära om". Den 90-åriga systemen var som en avbild av Anton Tjechov, av hans bilder att döma, samma ansiktsöval och mimik. Hon berättade om den idylliska trädgården som brodern och hon omskapat från ett öde stycke mark. Hon talade om Tjechovs väsen. "Jag vill se med egna ögon, och jag vill skildra sanningen", sade Anton Pavlovitsch. Hon berättade om hans långa resa efter häst Moskva—Sachalin längst bort i Sibirien, Sachalin som var känd som svår förvisningsort den tiden. Hon återgav Tjechovs skildringar av fångarnas lidanden, om sammankedjade fångar, t. ex. en sådan i det svåra arbetet följd av sin 5-åriga dotter. "Tjechov var en man, som djupt upplevde medmänniskors lidanden. Han skildrade folkets liv, han såg allt, hans observationsförmåga var nästan ofattlig. Även om andra tyckte att intet särskilt fanns eller passerade, nog förnam Tjechov och han kunde också återge det. På Sachalin fanns ingen skola. När han via Indien kom hem till Ryssland igen, skickade han böcker. Och man minde honom. Den plats på halvön Sachalin, där Tjechov särskilt vistades, är nu stad och har fått Tjechovs namn. Tjechov led svårt av den stränga sibiriska vintern, vilken grundlade eller försvårade den lungsjukt han slutligen dog av."

Både systemen och makan berättade också om Tjechovs stilla väsen och hans stora anspråkslöshet. Systemen sade, att Tjechov efter avlagd läkarexamen till

Kvinnor och politik

Då man skall tala om kvinnor och politik bör man först gå tillbaka i tiden.

För mer än 2.000 år sedan skrev Aristofanes sitt lustspel *Lysistrate*. Det var i antikens Grekland omkring år 390 f. Kristus och handlingen försiggår under det peloponesiska kriget, som fördes mellan Aten och Sparta. *Lysistrate*, förgrundsgestalten, övertalar då kvinnorna i Aten att förskansa sig inom fästet Akropolis och lova att de ej skulle återvända till sina hem, förrän männen slutit fred. Och *Lysistrate* förmådde även Spartas kvinnor att handla på liknande sätt. Om-sider tröttnade männen både i Aten och Sparta på sin ensamhet. De beslöto båda att skicka sändebud till *Lysistrate* och erbjuda fred, om hon ville tillåta kvinnorna att återvända var till sitt. *Lysistrate* säger:

Här står I nu, I ömkansvärda folk,
som länge fört så många bittra strider
mot varandra till bägges ofärd.

(Om detta skulle tillämpas på FN finge de heta: till allas ofärd.) Sändebuden frågade vidare: Och fredsbetingelserna? *Lysistrate* svarar: båda lämnar den andres land. Envar behåller sitt.

Dessa *Lysistrates* visdomsord borde gälla för alla tider! Det har talats om matriarkat och patriarkat, kvinnostyre och mansstyre, som efterträtt varandra i historien. Ett försök till en sammanfattning av de två skapades under den franska revolutionen 1789 genom den ursprungliga och ryktbara förklaringen om de mänskliga rättigheterna, om allas lika värde och allas lika rätt inför lagen.

Tar man sedan en tillbakablick på hur dessa rättigheter förverkligats känner man hur långsamt utvecklingen går. Närmast målet står givetvis Sovjetunionen och Kina. För att återgå till Sverige, så kommer vårt land sist bland de nordiska länderna i erkännandet av den kvinnliga medborgarrätten. Vi veta att det var först 1916 vi erhöilo full kommunal och 1921 full politisk valbarhet och rösträtt. Men, vi skall komma ihåg, att hos oss som i andra länder har där — *oberoende av lagarna* — då och då framträtt kvinnor som genom sin begåvning och sin personlighet förmått göra sig gällande och intagit sin rättmätiga ställning i landet.

Jag skall bara nämna tre namn. Jag går baklänges.

en början helt arbetade i praktiken och tänkte sig en vetenskaplig bana vid universitetet i Dorpat. Det sades om honom, att han var en ytterst skarpsinnig diagnostiker, vilket ju också väl överensstämmer med vad systemen berättat om Tjechovs iakttagelseförmåga. Maria Pavlovna skildrade också Tjechovs tidigt framträdande lyckliga humor, hans goda hjärta, hans ömhet om naturen, hans framsynthet och profetiska klarsyn. "Han visste, att det stora ryska folket inom ganska kort tid skulle befrias." "Du", sade han till mig, "Du skall uppleva det".

Snart sattes kylig champagne fram på balkongbordet, och vi drack den ur fäderneärvda kristallglas från

För den nyare tiden har vi 1800-talets Fredrika Bremer. Fördomsfri och orädd, mänskligt kännande och självständigt tänkande, en föregångerska för den nyare kvinnorörelsen! — För storhetstiden: Drottning Kristina som växte upp under det trettioåriga kriget mot katolicismen, snillrik och lärd, främjande konst, vetenskap och andlig odling. Regerande drottning, som mot de gamla statsmännen för Sveriges räkning genomdrev den Westfaliska freden. Avsade sig sedan kronan, övergick till katolicismen och dog i Rom. — Slutligen — för medeltiden: den heliga Birgitta, helgonförklarad, men även sällsynt begåvad att i praktiskt avseende styra och ställa, vare sig på Ulvåsa gård i Östergötland eller hos påven i Rom. Hon var som Heidenstam tecknat henne: "Den fruktade och stränga, den ljuvliga och fromma."

Det politiska livet — historien — går fram genom att olika meningar bryter sig mot varandra. I vår tid är det de olika politiska partierna som tävlar med varandra om makten genom löftesrika program. Och när nu kvinnorna fått rösträtt och valbarhet är det till partierna vi äro hänvisade för att där fylla vår medborgerliga gärning. *Men* — om det är något inom de olika partierna som strider mot vår rättsuppfattning — hur gör vi då? Ja, vi får antingen rösta på det parti, som mest tilltalar oss, eller på den kandidat, som vi mest litat på. Det tycks ändå svårt att försvära sig till ett parti. Det är givet bekvämast. Fast det kan minska intresset och ansvarskänslan. Det politiska intresset bland både män och kvinnor är ju genomgående inte så stort i vårt land. Lika fullt är det vår oavvisliga plikt att tålmodigt, ihärdigt söka bana väg för nya tankar och nya vägar för framåtskridandet.

Förr i världen sjöng man: "Mandom, mod och morske män, finns i gamla Sverige än." Det är gott och väl! Men det måste också finnas kvinnor. "Morska?" Kanske det, vid lämpliga tillfällen! Men framförallt kvinnor, modiga och behjärtade nog att våga stå för en mening även om den inte är populär, men som kanske är ämnad att prägla en kommande tid.

Tiden går. Vi äro snart borta. Den tid som kommer skall visa, om vi burit vårt ansvar med sådant mod och sådan kärlek att det i sin mån kan bidra till att skapa en framtid, ljusare och lyckligare än vår.

Elisabeth Tamm.

Tjechovs moder, Elena Filippovna omtalade, att för några dar sen Stalins dotter Svetlana, som f. n. avlägger examen vid universitetet i Moskva, besökte museet; och att Tjechovs syster på sin 90-årsdag nyligen hyllades av Sovjetunionens regering med den högsta utmärkelsen "förtjänt konstskapare".

De tre damerna följde oss genom trädgården och vinkade slutligen farväl. Gripna av denna aftons storhet färdades vi ut i den blå skymningen, där en orange-gul augustifullmåne över de fantastiska höga bergen lyste mot det glittrande Svarta Havet. Som i alla fall är blått, blått i alla skiftningar, denna kväll mjukt blått i den stilla luften.

Frågespalten

Om ni har bekymmer av något slag och ingen att anförtra er åt eller om ni känner er ensam och längtar efter kontakt, så kan ni skriva era frågor och funderingar till "Frågespalten", Box 180 73, Stockholm 18, — och Sofia skall försöka svara.

Ingmari, 27 år, skriver:

Jag har två barn som är mycket olika varandra. Det är två pojkar. Den yngsta är snäll och smeksam, men den äldre är retlig och missnöjd och klår ibland sin lillebror. Han äter dåligt och bråkar mycket för ingenting. Många av mina vänner har samma erfarenhet — att första barnet, vare sig det är pojke eller flicka, är svårare att hantera än de yngre. Vad kan det bero på? Kan man göra något åt det? Jag blir nog själv ganska irriterad av den äldres bråk och ger honom en smäll ibland, men aldrig stryk. Han skall börja skolan nästa höst, och jag hoppas han hinner bli snällare till dess.

Svar:

Det finns många orsaker att välja på när man inte känner till fallet personligen. Ganska vanligt är att den äldste blir åsidosatt när den yngre kommer och tar hans plats i mammas knä. I varje fall kan han känna det så, och det har samma verkan. Det kallas med en psykologisk term "detronisering". Den äldre har varit hemmets lilla kronprins och haft mammas hela intresse för sig själv, och så kommer en annan och får en stor del av ömhet och intresse — och den äldste blir kanske omedvetet skjuten åt sidan. Just på den punkten bör nog unga mammor vara på sin vakt. Var lika snäll mot den äldre — och gråla inte för att han "klår" den yngre — försök istället att dela lika och göra dem till vänner.

Det är inte roligt höra när föräldrar tanklöst gnatar på ett äldre barn och säger: — Du som är stor... Det är att lasta på ett litet barn ett ansvar som det inte orkar med. Även de äldre barnen måste få vara "små" längre än tills en liten bror eller syster gör sin entré i familjen. Likaså måste ni komma ihåg att också ta upp den äldre i famnen och krama honom! Det är viktigt att barnen lär sig ömhet och kärleksfullhet av föräldrarna, att de blir smekta och kyssta ibland. De blir lyckligare i livet om de har lätt för att ge och ta emot ömhetsbetygelser. Sådant grundlägges i den tidiga barndomen — och håller i livet ut. Däremot gör gnattet barnen gnatiga och missnöjda — ty gnattet är ju ett uttryck för mammas missnöje — och det smittar otroligt fort av sig på de barn som blir utsatta för missnöjet. Det gör också barnet nedtryckt och oroligt, och kan grundlägga en underlägsenhetskänsla ("Ingen bryr sig om mig!") som blir till skada i livet.

Ni måste själv pröva dessa olika förslag och känna efter vilket som passar på ert fall!

S o f i a.

Förbundsmötet i Göteborg 26—27 september 1953

Omkring 200 kvinnor var samlade i Vita Bandets vackra sal i Slottsskogen när fröken Maja Bolling hälsade förbundsmötets ombud och gäster välkomna till Göteborg. 128 ombud hade kommit från 91 avdelningar och de nordiska systerorganisationerna var representerade genom ordföranden i den danska KDV-sektionen, fru Ruth Hermann, t. f. ordföranden i den norska sektionen, fru Sigrid Nærup Gunderud och den finska riksdagsledamoten fru Irma Torvi.

Huvudanförandet hölls av SKV:s ordförande, dr Andrea Andreen, som talade om Kvinnornas insats i samhällsarbetet. I sitt inspirerande tal underströk dr Andreen den stora roll kvinnorna spelar i folkens strävan till fred och social trygghet och betonade vikten av att kvinnorna tar lokala initiativ för att få till stånd förbättringar för hemmen och barnen. — Vi kan inte vänta tills vi får lika många kvinnor som män i alla nämnder och styrelser. De olösta frågorna kan inte vänta. Kvinnorna söker sig fram ändå och gör sig gällande trots allt. Det är den rätta andan. Så småningom ska det inte gå att komma ifrån att ge oss svenska kvinnor vår fulla medbestämmanderätt i samhällsangelägenheter, sade dr Andreen.

Dessa synpunkter underströks också av fru Gerda Linderot, som i sina kommentarer till den föreliggande verksamhetsberättelsen anförde en rad exempel på goda lokala initiativ som SKV-avdelningarna tagit. Det hade gällt sjukhus, tvättstugor, daghem och lekskolor, vatten och avlopp, aktioner mot försöken att försämra skolbespisningen, mot serieeländet och för bättre film och förströelseläsning åt barn och ungdom. Kort sagt just sådana frågor som för kvinnorna på de lokala orterna är av stort intresse.

I den efterföljande diskussionen gavs ytterligare många exempel på just sådana lokala aktioner som satts i gång av våra avdelningar, inte sällan i samarbete med andra kvinnoorganisationer på platsen och ofta med mycket gott resultat.

Gästerna från de nordiska systerorganisationerna överbringade hälsningar från sina förbund och berättade varmt och fängslande om arbetet i sina länder för freden och kvinnornas och barnens rättigheter.

Ett festligt inslag under söndagens förhandlingar stod Stockholmsdistriktet för, då det som gåva överlämnade en fana till förbundet. Fanan är utförd i batik på handvävt linne av konstnärinnan Birgitta Malmsten. Den vackra gåvan utlöste beundran och glädje och det tacksamma förbundsmötet beslutade att den skall bli en vandringsfana som får stanna ett år i taget hos det distrikt som gör det bästa arbetet för förbundet.

Bland de beslut som förbundsmötet fattade var också att utlysa en tävlan mellan distrikten om bästa arbetet för tidningen Vi Kvinnor. Tävlingen, som skall pågå tiden 1 november—8 mars, gäller lösnummerförsäljning, värvande av prenumeranter och skaffande av andelar till den andelsförening förbundsmötet beslutat organisera för att ge tidningen ett bättre ekonomiskt grundlag. Det distrikt som vinner i tävlingen får ha vandringsfanan ett år framåt.

Under varma hyllningar omvaldes dr Andrea Andreen till förbundets ordförande, varpå övrig styrelse och revisorer valdes. Förbundsmötet antog enhälligt ett uttalande i fredsfrågan, som återges på annan plats i detta nummer.

Efter förbundsmötets avslutning på söndagseftermiddagen hölls i Folkets Hus teatersalong ett offentligt möte som samlat drygt 400 deltagare. Talare var fröken Elisabeth Tamm, fru Ruth Hermann, Köpenhamn, fru Sigrid Nærup Gunderud, Oslo och fru Irma Torvi, Finland. Vid det festliga mötet medverkade dessutom Mölndals Allmänna Sångkör.

En konferens i likalönsfrågan hade anordnats i samband med förbundsmötet.

Vi talar om kläder!

Kåseri av Margot

Snart har vi vintern här, och därmed blir klädfrågan aktuell igen. Vi plockar fram det ena plagget efter det andra och ser att vi egentligen inte har något att sätta på oss.

Den ena klänningen har blivit sliten i ärmarna, den andra är kanske för trång efter tvätten — för det är väl aldrig vi, som har blivit tjockare? Och vinterkappan kanske heller inte ser så trevlig ut, när vi provar den framför spegeln.

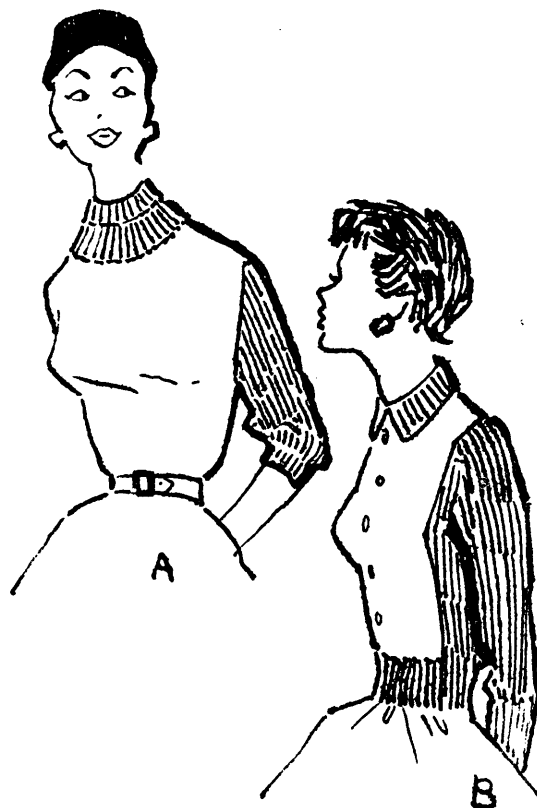
Vi räknar om och om igen vår magra kassa och kommer mer eller mindre till den slutsatsen att vi inte har råd att skaffa oss mycket nytt. Därför är det viktigt för oss att planera alla inköp. Handen på hjärtat — vem av oss har inte varit med om någon gång att vi rusade i väg och köpte ett plagg som vi blev förtjusta i utan tanke på om det passade ihop med vår övriga garderob? Vi kanske köpte en blus, som inte passade till någon kjol vi hade, en hatt med flor som vi inte kunde ha till sportdräkten, en väska som inte gick ihop med kappan eller till våra skor — och så vidare!

Och eftersom vi kanske inte har råd med mer än ett par vinterhandskar eller en väska, är det bäst att vi går in för en grundfärg. Det kan vara svart eller brunt, beroende på vilken av färgerna vi klär bäst i. Vi kan då ha handskar, skor, väska och eventuell hatt i samma färg och försöka att få alla andra färger att gå ihop med dem.

Sedan gäller det att syna varje plagg vi har för att se om vi kan göra om det på något sätt. Kappan som vi kanske haft några år, kan vi eventuellt låta färga i en mörkare färg, eftersom vi har tröttnat på den och den inte är så sliten ännu att vi inte kunde ha den ett år till.

Och så kan vi ta av ärmen på klänningen, som har blivit kantstött nertill och göra den trekvartslång. Eller där armbågen tittar fram kan vi klippa av ärmen strax ovanför armbågen och kanske göra ett litet uppslag av det vi klippte bort. Är ärmarna slitna helt och hållet på ylleklänningen, kan vi ersätta dem med ett par stickade av garn i samma färg. Vi kan då ringa ner halsen lite och sticka en liten besparing och krage i resårstickning som på modell A på bilden. Vi får då en varm och användbar klänning. Eller där klänningen har blivit för trång och kort kan vi som på modell B fälla in smala bitar på sidorna och i midjan och sticka armar och krage i samma resårstickning. Det stickade partiet i midjan kan vara rätt så brett men är mindre lämpligt för dem av oss som är alltför kraftiga i midjan.

Blusar går oftast sönder under ärmarna och i sidor-

na. Dem kan vi ta av ärmarna på, klippa bort det träsiga i sidorna, fälla eller kasta kanten där vi har klippt och använda dem som isättning under dräkten eller den tvådelade klänningen.

Med en scarf i glad färg kan vi pigga upp en enfärgad klänning. Och där kragen är trasig tar vi bort den och sätter dit en liten krage av sammet och eventuellt uppslag på ärmen av samma material. Till slut ett litet råd till alla som har lätt att slita ut ärmarna vid armbågen först. (Det är mycket vanligt i en del yrken, kontoristens t. ex. och bland skolungdom.) När ni skaffar er en klänning eller jumper, sy då fast en liten tyglapp på ärmens avigsida just där armbågen sitter. Träckla fast den med små stygn som inte syns på rätan — och ni skall se att ärmarna håller mycket längre.

Det finns många sätt att modernisera gamla klänningar — och glada blir vi om vi kan använda det vi har utan att behöva köpa nytt. Och har ni fått något uppslag här så önskar jag er lycka till!

Besök i Rumänien

I samband med den stora Världsungdomsfestivalen för Fred och vänskap i Rumäniens huvudstad Bukarest i augusti mottogs två SKV-kvinnor från Göteborg, fru Sonja Johansson från Östra avdelningen och fru Marianne Andréasson från Majornasektionen, av ledningen för den Rumänska Demokratiska Kvinnokommittén. Här berättar de för våra läsarinor en del av de många intressanta upplysningar de fick om vår rumänska systerorganisation och om de rumänska kvinnornas liv i allmänhet.

Vår värdinna, Demokratiska Kvinnokommitténs ordf. och Rumäniens hälsovårdsminister, fru Stel Enescu, berättade först för oss om den oerhörda förvandling som de rumänska kvinnornas levnadsförhållanden undergått under åren sedan deras land befriades från den tyska ockupationen.

Tidigare, sade hon, levde våra kvinnor till största delen under synnerligen dåliga förhållanden. Landsbygdskvinnorna, som utgjorde huvuddelen av vårt lands kvinnliga befolkning, saknade nästan genomgående tillgång till ordnad sjukvård — barnbördshus var en lyx förbehållen en liten del av huvudstadens kvinnor och i stora delar av landsbygden var t. o. m. utbildade barnmorskor okända begrepp ännu vid 1940-talets början. Likaså saknades barnsjukhus i större delen av landet och även barnläkarna var fåtaliga. Analfabetismen var omfattande i landet och berörde naturligtvis särskilt landsbygden, där flertalet av befolkningen aldrig fick tillfälle till skolgång.

I Bukarest bodde industriarbetarna ännu på 30-talet i mycket stor utsträckning i en slumartad bebyggelse, som saknar motstycke i Sverige. Jordhålör, packlådor och skjul av korrugerad plåt fick tjäna som "familjebostäder" åt många tiotusentals arbetarfamiljer. Kvinnans ställning i rättsligt avseende var även den sämsta: De flesta yrken var helt stängda för henne, då någon kvinna blev ensam och tvingades att försörja sig själv, fanns endast de sämsta och lägst betalda arbetena att tillgå. Det ansågs t. o. m. ofta vara en skam av en kvinna att klara sig själv genom eget arbete.

Den tyskinfluerade antonescuregimens vanvettiga krigsrustningar och ödeläggelsen senare då krigsåven tyren tog en ände med förskräckelse och kriget fördes in på Rumäniens territorium gjorde givetvis inte befolkningens läge bättre.

I dag är vårt land ett fritt och lyckligt land med en planlagd industri, sade Stel Enescu vidare. Grunden har lagts för en snabb utveckling av vårt folks levnadsförhållanden. Allt är inte gjort. Vi står inför gigantiska uppgifter, men vi är beslutna att lösa dem. Och i den beslutsamheten saknas inte den rumänska kvinnan, vars hela ställning i samhället har förändrats.

Alla Rumäniens kvinnoorganisationer beslutade 1945 att samarbeta i efterkrigstidens stora frågor i en gemensam organisation, som kallades Rumäniens Demokratiska Kvinnor. I denna ingick hela riksomfattande kvinnoförbund, såsom de politiska partiernas, de religiösa och andra. Men de skilda förbunden behöll vart och ett för sig sina organisationsformer och drev den mesta verksamheten enskilt. Detta förhållande speglade också de skiljaktigheter i uppfattning som ännu präglade kvinnoarbetet.

Det första målet var förverkligandet av kvinnans likställighet i samhället. I och med att detta krav tillgodosågs genom lagstiftning och kvinnan fick rätt både

till alla utbildningsvägar och yrken och lika betalning som männen för det arbete hon utförde, jämnades vägen för kvinnorna att ta aktiv del i landets återuppbyggnad.

De rumänska kvinnornas erfarenheter under krigsåren gjorde det även naturligt att de allmänt ställde frågan om fredens bevarande och mellanfolkligt samarbete i förgrunden. Detta fick sitt starkaste uttryck i att den samlade rumänska kvinnorörelsen redan från den första kongressen i Paris 1945 ställde sig bakom Kvinnornas Demokratiska Världsförbund.

1946 drabbades den förut svårt krigshärjade provinsen Moldavien av en mycket svår missväxt genom torka. En sådan naturkatastrof hade tidigare oundvikligt lett till svår nöd bland den drabbade befolkningen. Men i stället samlades nu hela folket och främst kvinnorna bakom de drabbade och man lyckades genom insamlingar, upprättande av barnhem, matsändningar och andra hjälpformer hålla undan den värsta nöden. I det arbetet, som pågick under ett och ett halvt års tid, fann de rumänska kvinnorna att de tidigare skrankorna efter åsiktslinjer och trosbekännelser m. m. endast var ett hinder i arbetet.

Således började kvinnorna allt oftare komma samman i byarna eller i städernas kvarter för att gemensamt, med bortseende från alla åsiktsskillnader, diskutera sina problem. Kvinnorna tvingades inte in i politiken. De började arbeta för sin egen del, för sina barn och för landet. Just detta att arbetet var för deras egen del gjorde det lätt att aktivisera kvinnorna.

Kvinnorna bildade själva cirklar där läs- och skrivkonsten spreds så att analfabetismen idag är praktiskt taget utrotad bland Rumäniens kvinnor. De studerade hur de bättre skulle uppföstra sina barn. De tog själva upp arbetet på att bygga barnbördshus, barndaghem och liknande institutioner, som de sedan med myndigheternas hjälp fick igång. På så sätt har sedan 1945 öppnats 1.200 nya barnbördshus. Det finns nu 16 gånger så många barnläkare i landet som före 1945. Varje kommun, ja, varje liten by i Rumänien har nu regelbundna läkarbesök, då särskilt barnens hälsa kontrolleras.

Kvinnoorganisationen ombildades 1948 till ett enhetligt förbund, öppet för alla demokratiskt inställda kvinnor. De tidigare förbundens distriktsledningar och skilda klubbar på varje plats slogs ihop.

På kallelse av Rumäniens Demokratiska Kvinnokommitté, som förbundsledningen kallas, sammanträdde i somras kvinnorna över hela Rumänien för att i varje by eller kvarter välja sina representanter i distriktens, städernas och provinsernas kvinnokommittéer. I dessa val som stod öppna för alla kvinnor deltog inte mindre än 3.700.000 kvinnor som valde sammanlagt cirka 370.000 ombud i skilda organ.

Den sålunda valda kvinnokommittén kan alltså verkligen tala i de rumänska kvinnornas namn. Vi gästade svenskor hade sett så mycket av Rumäniens kvinnor och inte minst av barnen — att vi gärna trodde deras representants förklaring att Rumäniens kvinnor är beslutna att inte åter låta sitt land tvingas in i ett förhatligt krig. Att de uppföstrar sina barn för en fredlig värld, där förhandlingsbordet och inte slagfältet skall vara den plats, där meningsskiljaktigheter diskuteras. Att de vill samarbeta för detta mål med alla kvinnor i alla andra länder och att de hyser en uppriktig tillgivenhet för kvinnorna i vårt land, vilka i så många år fått njuta fredens frukter.

Från Finland:

Märklig kulturfest

Redan vid ett sammanträffande med finska kvinno-delegationen på väg till Kongressen i Köpenhamn, fick man intryck av en god kamratlig anda kvinnorna emellan. Att denna anda inte bara rädde bland delegaterna till Världskongressen, utan är en genomgående företeelse i kvinnoleden inom Finlands Demokratiska Kvinnoförbund kunde konstateras under Kulturdagarna i Helsingfors den 13—14 juni. Initiativet härtill togs av förbundet med inbjudan om deltagande till andra ideella organisationer.

Att Finlands Demokratiska Kvinnoförbund har blivit en av landets ledande kvinnoorganisationer är resultatet av deras idoga och tragna arbete och samhällseliga insatser. Den som trodde att efterkrigs-Finland skulle bli ett lätt byte för det kulturgift som sprids genom kolorerad press och dålig film får revidera sin uppfattning.

Till kulturdagarna mobiliserades krafter över hela landet, för en enhetlig nationell kultur. Prov ur rikhaltiga finska källor framfördes på lördagen den 13 juni i lokaler förlagda i tre olika stadsdelar av Helsingfors. Där tävlades i sång, deklamation och folkdans. Tävlingarna bedömdes var för sig, av sin särskilda jury, bestående av kända skådespelare, sång och danspedagoger samt musiker. I handelshögskolans utställningshall pågick tävlingsutställning av handarbeten, omfattande textilarbeten, spetsar och mattor. Där fanns också en fotoutställning med tävlingsmotivet "Kvinnan i arbete".

Till söndagens stora manifestation samlades kvinnorna med blommor i händerna. Många av dem var klädda i egenhändigt förfärdigade folkdräkter. Dessa gav färg åt leden i Kulturdemonstrationen som gick genom olika delar av Helsingfors. I arbetarkvarteren stod kvinnor som inte kunnat slita sig hemifrån, utan för sina hem och betraktade intresserat demonstrationen. Efter nästan två timmars promenad nåddes Alplaven, en stor öppen plats, där den stora festlighet, som blev kulturdagarnas höjdpunkt, gick av stapeln.

Så breddar de finska kvinnorna vägen för framsteg, fred och kulturell utveckling! Vi svenska kvinnor kan väl inte annat än önska dem lycka till i sin föresats att göra kulturdagarna till en årligen återkommande tradition.

I. R.

Trygghet åt våra barn

Vid SKV:s förbundsmöte i Göteborg 26—27 september antogs följande uttalande:

Svenska kvinnor av skilda politiska åsikter samlade vid SKV:s förbundsmöte i Göteborg september 1953 uttrycker tron på möjligheten och nödvändigheten av att lösa världens tvistefrågor genom förhandlingar. Vi anser att även vårt land kan bidra till fredens säkerställande i världen.

Vapenstilleståndet i Korea utgör en seger för fredens krafter och ett bevis för att konflikter kan bringas till en lösning genom förhandlingar. Denna framgång för fredskampen stärker oss i vår övertygelse att det lönar sig att arbeta för freden, att freden kan vinnas.

Vi har med glädje hälsat de nordiska utrikesministrarnas uttalande för stöd åt förslaget om ett möte mellan representanter för stormakterna. Vi gläds åt Sveriges ställningstagande i FN för Folkrepubliken Kinas upptagande i denna organisation och strävan att göra den politiska Koreakonferensen till en verklig fredskonferens. Vi ser här uttryck för viljan att göra FN till det fredsinstrument dess stadga förutser.

Vi ger vår helhjärtade anslutning till de apeller om förhandlingar och samförstånd som givits av Världsfredsrådet och Kvinnornas Världskongress i Köpenhamn. Tillsammans med de fredsälskande kvinnornas miljoner i hela världen bekämpar vi de krafter som motsätter sig en fredlig lösning av internationella problem och ständigt hotar att dra mänskligheten ner i krigets avgrund, skapar aggressiva block och krigsbaser. Vi kommer att fortsätta arbetet för att även i vårt land stärka opinionen mot alla vapen för massförintelse, för nedrustning och förbud mot krigspropaganda.

Vi kräver ökade anslag för sociala ändamål som nu hotas alltmera av militärutgifterna. Barnbidragen måste återfå sitt realvärde och mödrahjälpen förbättras. Nätet av daghem, barnträdgårdar och eftermiddagshem måste utvidgas och skolmåltiderna utbyggas.

Sveriges kvinnor kan inte ge sina barn ett bättre skydd än att enigt samlas kring dessa uppgifter.

Eniga kan vi trygga våra barns och vårt folks framtid i en fredlig värld.

Från Luleå hamn.

När jag var i Köpenhamn...

I början av juni var det en stor kvinnokongress i Köpenhamn, dit pappa och jag fick följa med mamma. Det var många tanter som deltog i kongressen. Där fanns indiskor, kinesiskor, negresser och många, många andra. Dom hade samlats i Köpenhamn för att rådgöra om bland annat hur vi barn skall kunna för alltid slippa ifrån kriget och få växa upp i en fredlig värld.

Kongressalen var mycket stor. Uppe på presidiet (ni vet där ordföranden och sekreteraren finns) satt madame Cotton samt Kinas hälsovårdsminister och sådana där berömda tanter. När jag gav madame Cotton en huvudduk med Sveriges karta på, fick jag en kyss på kinden av henne. En kinesiska broderade en liten duk åt mig och av en indiska fick jag en medalj att sätta fast i en halskedja. Jag fick även en indisk slant och ett fredsmärke av papper. Av en brasilianska fick jag ett vykort över hennes hemtrakt. En danska gav mig ett halsband och en fredsduva att fästa på klänningen.

Hela dagarna igenom rapporterade tanterna från sina hemländer. Det var särskilt en tant som jag minns mycket väl. Hon såg liten och obetydlig ut, men hon

kunde ändå tala så gripande att alla i kongressalen hade tårar i ögonen. På kongressen var även med en japanska och hon hade fört med sig en gåva till kongressen från en gammal tant (80 år), som själv hade velat vara med, men som blivit blind när amerikanerna släppte atombomben över Hiroshima. Den gamla hade i stället skickat en lergök, som japanskan nu spelade en av sitt hemlands fredssånger på.

En söndag hade tanterna ett friluftsmöte i en park. Vägen från kongresshuset till parken var en kilometer lång och hela vägen dit hade köpenhamnarna bildat en tät häck. När delegaterna kom, hurrade folket och små barn kom fram med blommor till dem. I parken var det så mycket folk att jag höll på att tappa bort pappa.

Dagarna rann iväg fort och snart var det tid att åka hem. Jag har aldrig förr varit med om någon så stor upplevelse som i sommar.

Inga-Lill Bröms, 11 år.

Box 446,

Råneå.

JAKOBS SKUGGA

roman av Gunhild Tegen

Pris 7 kr.

Säljes genom SKV och av författaren,
adr. Norrskogsvägen 3, Stockholm K.

UR INNEHÄLLET:

Från Norrbotten:

Trygghet	2
Norrbottens distrikt	2
Där gammalt möter nytt	3
Om våra lappar	5
Anton Tjechov: Novellen	7
Nils Silfverskiöld: I Tjechovs hem	8
Elisabeth Tamm: Kvinnor och politik	11
Frågespalten	12
Vi talar om kläder	13
Besök i Rumänien	14
Från Finland	15
När jag var i Köpenhamn	16

Tidningen **Vi kvinnor**
i **demokratiskt världsförbund**
Utgivare: Andrea Andreen
Köpmantorget 2, Stockholm

Redaktionskommitté:
Gunhild Tegen, Valborg Svensson.

Utkommer med nio nr per år.
Prenumerationspris per år: Kr. 4: —.
Lösnummer 50 öre (kommissionärer antagas).
Postgiro 51323, Box 18073, Stockholm 18.
Svenska Kvinnors Vänsterförbund.

Förbundsstyrelsens lokaler är belägna i
Kungsgatan 79, Stockholm. Tel. 53 19 61.